

MEMO

Onderwerp:
Quickscan natuurwetgeving Jachthaven
Servicecentrum, Beach Resort De Roompot

's-Hertogenbosch,
7 april 2015

Projectnummer:
C05053.000087.0100

DIVISIE WATER & MILIEU

Van:
drs. A.J.J. Schoenmakers

Opgesteld door:
drs. A.J.J. Schoenmakers

Afdeling:
Divisie Water & Milieu 's-Hertogenbosch

Ons kenmerk:
078375116:0.4

Aan:
Roompot Recreatie Beheer B.V.

Kopieën aan:
Arcus Projectontwikkeling B.V.

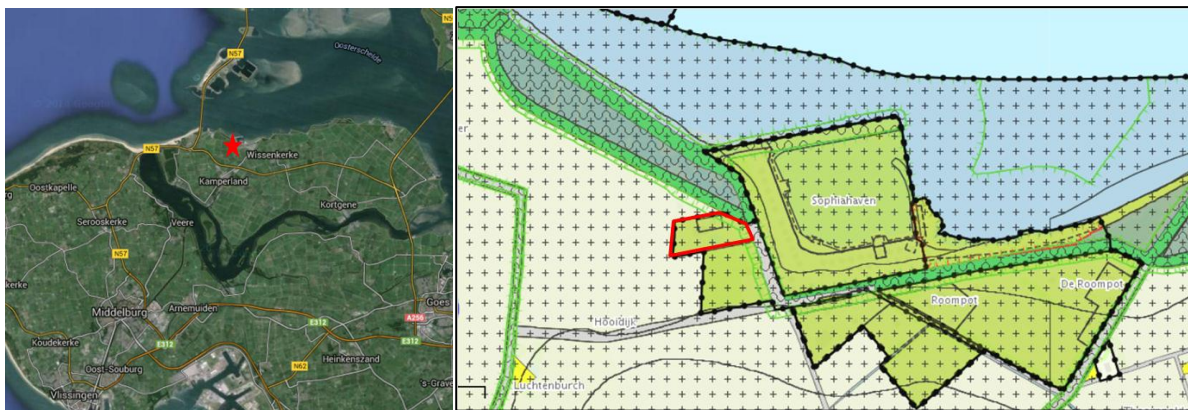
Aanleiding

De gemeente Noord-Beveland is momenteel bezig met herziening van het bestemmingsplan Recreatieconcentratie De Roompot, 2015. Hierin is bestemmingswijziging opgenomen van de locatie waar in de huidige Roompot Marina Yacht Service is gelegen. De bestemming op deze locatie bestaat in het vigerend bestemmingsplan van 2013 uit 'botenstalling' en zal worden gewijzigd tot de bestemming 'Servicecentrum Jachthaven'. Deze wijziging heeft tot gevolg dat de activiteiten die op deze locatie mogen worden uitgevoerd uitgebreid worden van alleen de stalling van boten, naar stalling en ook onderhoud aan boten. Voor het aanpassen van de bestemming schrijft de Verordening Ruimte Provincie Zeeland voor dat er een (natuur/ecologisch)onderzoek dient plaats te vinden. Dit onderzoek moet een beschrijving geven van de wijze waarop bij wijziging van de bestemming rekening is gehouden met de wezenlijke kenmerken en waarden van natuurgebieden en dient aannemelijk te maken dat er geen onevenredige aantasting van de natuurwaarden plaatsvindt.

ARCADIS is door Roompot Recreatie Beheer B.V. gevraagd om in het kader van deze bestemmingswijziging een onderzoek uit te voeren naar de mogelijke effecten op de vigerende natuurwetgeving en natuurbeleid. In Nederland bestaan twee wetten voor de bescherming van natuur: de Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000) en Flora- en faunawet. Tevens is er provinciaal natuurbeleid voor de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De voorgenomen bestemmingsplanwijziging dient aan deze drie kaders te worden getoetst. Met deze quickscan natuurwetgeving verzorgen wij de toetsing van mogelijke effecten aan deze vigerende wettelijke en beleidskaders. De resultaten van dit onderzoek zijn uiteengezet in de onderliggende memo.

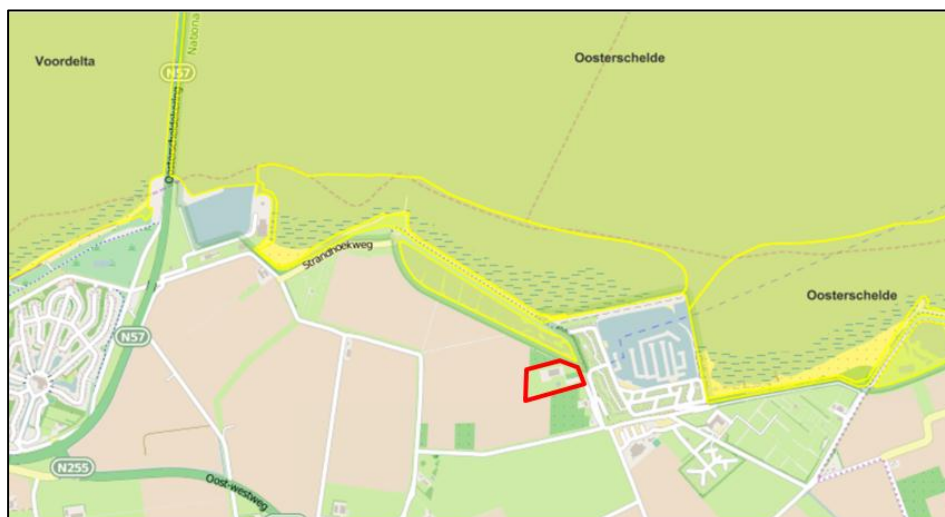
Voornemen

De planlocatie is gelegen aan de Anna-Frisoweg 2, te Kamperland. Het betreft een terrein met bebouwing waar tot 2009 een manege (de Strandhoeve) gevestigd was. Na 2009 is deze locatie in gebruik genomen als botenstalling. Sinds 2013 is de Roompot Marina Yacht Service hier in bedrijf. Het bedrijf zorgt niet alleen voor stalling van boten, maar ook voor onderhoud. Zie de afbeelding 1 voor de ligging en begrenzing van het plangebied.

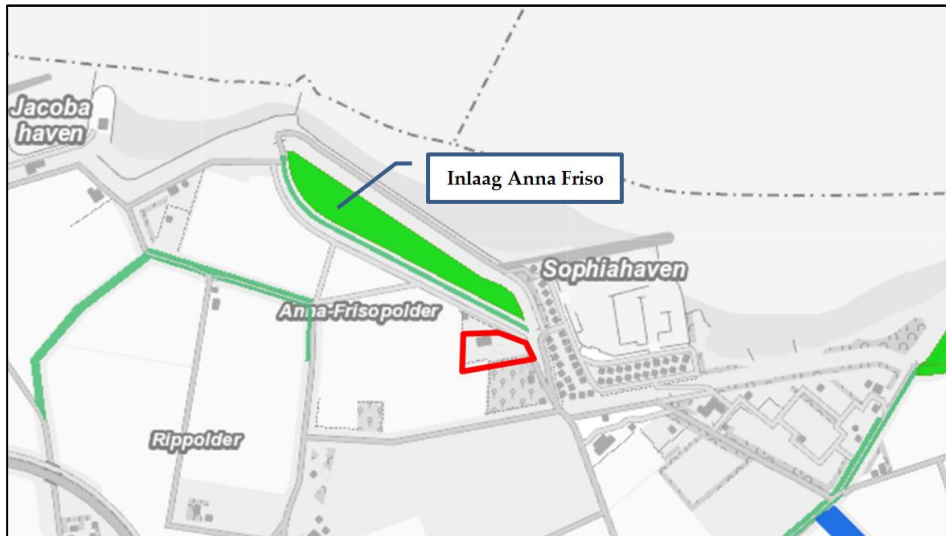

Afbeelding 1: Links: de ligging van het plangebied op Noord-Beveland (rode ster). Rechts: begrenzing van het plangebied (rood kader) in het bestemmingsplan van Noord-Beveland.

Het plangebied ligt ten zuiden van het natuurgebied Inlaag Anna Friso. Deze inlaag valt binnen de begrenzing van het Natura 2000-gebied Oosterschelde (Afbeelding 2) én is begrensd binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS)(Afbeelding 3).

Afbeelding 2: De ligging van het plangebied ten opzichte van het Natura 2000-gebied Oosterschelde. Gele arcering = begrenzing N2000, rood kader = plangebied.

Afbeelding 3: De ligging van het plangebied (rood kader) ten opzichte van Inlaag Anna Friso (EHS). Lichtgroen = EHS, donkergroen = ambitie beheertype botanisch weiland

De vigerende bestemming onder het bestemmingsplan uit 2013 bestaat uit de functie 'botenstalling', welke gewijzigd wordt naar de functie 'servicecentrum jachthaven'. De nieuwe bestemming maakt de volgende activiteiten ter plaatse mogelijk:

- Het stallen van boten, jetski's en trailers binnen en buiten op het terrein
- Handel in boten, jetski's en trailers alsmede de handel in watersportartikelen
- Verrichten van reguliere onderhouds- en servicewerkzaamheden aan boten en jetski's voor zover passend binnen het activiteitenbesluit milieubeheer.

Het verrichten van de reguliere onderhouds- en servicewerkzaamheden aan boten en jetski's vinden uitsluitend plaats binnen de aanwezige loods. De enige activiteiten die buiten op het terrein plaats kunnen vinden zijn het stallen van boten en het afspuiten van boten.

Doel en uitgangspunten bij de toetsing

De doelen voor deze quickscan natuurwetgeving zijn als volgt:

- Natuurbeschermingswet 1998: vaststellen welke mogelijke gevolgen de wijziging van activiteiten heeft voor de kwalificerende soorten en habitats van het Natura 2000-gebied Oosterschelde. De aard van de activiteit en de instandhoudingsdoelen van het Natura 2000-gebied zijn hierbij bepalend. (Onder welke randvoorwaarden) zijn significante effecten uit te sluiten, en is er een noodzaak voor mitigerende maatregelen.
- Flora- en faunawet: vaststellen of beschermde natuurwaarden (plant- en diersoorten en bijbehorende leefgebieden) aanwezig zijn op en nabij de locatie. Hebben de nieuwe activiteiten effecten op aanwezige beschermde soorten en is er de noodzaak van mitigerende en compenserende maatregelen.
- EHS: Vaststellen of ruimtebeslag en/of andere effecten zijn voorzien op wezenlijke waarden en kenmerken? Op welke manier kunnen effecten voorkomen of gecompenseerd worden.

ARCADIS

Bij de toetsing hanteren wij de volgende uitgangspunten:

- De onderhoudswerkzaamheden vinden plaats in de loods, met uitzondering van het stallen en het afsputten van boten.
- Bij het afsputten van de boten op het terrein komen geen verontreinigende of toxische stoffen in het grondwater terecht welke effecten kunnen hebben op omliggende natuurwaarden.
- De effecten van bouw van nieuwe gebouwen binnen het plangebied is niet getoetst in deze rapportage.
- Er vinden geen veranderingen aan de aanwezige groenstructuren op en langs het terrein plaats.
- Er vind geen verschuiving plaats van de periode waarin activiteiten op het terrein plaatsvinden. Er wordt uitgegaan van de meeste activiteit overdag.

Methode

In het kader van de Natuurbeschermingswet voeren wij een zogenaamde Voortoets uit. In het kader van de Flora- en faunawet heeft dit onderzoek de status van een quickscan. De toetsing is uitgevoerd op basis van een bureaustudie, waarbij gebruik is gemaakt van vrij beschikbare gegevens. Daarnaast is gebruik gemaakt van de kennis betreffende het voorkomen van beschermde soorten uit diverse in de afgelopen jaren door ARCADIS uitgevoerde onderzoeken nabij het plangebied. Er heeft geen veldonderzoek plaatsgevonden.

De volgende bronnen zijn gebruikt voor het bureauonderzoek:

- Bekker, D.L. Hollander, H (2013) Verspreidingsonderzoek Nederlandse Zoogdieren VONZ 2012. Zoogdierverseniging
- Spannenburg, P. Verduin, E.C. (2011) Tellingen van watervogels langs de Oosterscheldedijken in 2010/2011. De resultaten van drie telronden bij afgaand water in het kader van een natuurtoets voor de uitvoering van de dijkbekledingswerken. Grontmij Nederland B.V.
- Vergeer, J.W. (2010) Broedvogels van de Maria-, Anna-Friso- en Jacobapolder, alsmede een beeld van de herpeto- en zoogdierfauna. Sovon- inventarisatierapport 2010/21. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Nijmegen.
- www.ravon.nl.
- www.waarneming.nl.
- www.zoogdieratlas.nl.

Toetsing Natuurbeschermingswet 1998

Het wettelijk kader van de Natuurbeschermingswet en het beoordelingskader staat beschreven in Bijlage 1.

Aanwezigheid kwalificerende natuurwaarden

De Habitattypen, Habitatrichtlijnsoorten en Vogelrichtlijnsoorten waarvoor het Natura 2000-gebied is aangewezen, zijn opgenomen in Bijlage 1. Hieronder worden per groep alleen de aanwezige, relevante kwalificerende waarden besproken. Effecten op mogelijk aanwezige habitattypen worden niet getoetst omdat deze niet gevoelig zijn voor verstoring door geluid en beweging.

Habitatrichtlijnsoorten

De Oosterschelde is als Natura 2000-gebied aangewezen voor twee habitatrichtlijnsoorten: de gewone zeehond en noordse woelmuis. De gewone zeehond komt voor in de Oosterschelde, maar maakt geen gebruik van de Inlaag Anna-Friso. Vanwege de afstand tussen het plangebied en het leefgebied in de Oosterschelde is verstoring van gewone zeehond uitgesloten.

Noordse woelmuis komt sinds enkele jaren niet meer voor in de Inlaag Anna-Friso en op Noord Beveland (Vergeer, 2010). Effecten op noordse woelmuis en gewone zeehond zijn uitgesloten.

Vogelrichtlijnsoorten – broedvogels

Van de broedvogels waarvoor de Oosterschelde is aangewezen als Natura 2000-gebied is de Inlaag Anna-Friso enkel door bruine kiekendief in gebruik al broedgebied. Bruine kiekendief heeft in 2010 aan de noordwestrand van de inlaag gebroed. De bruine kiekendief heeft sinds halverwege de jaren 90 regelmatig gebroed in de inlaag met één broedpaar. Voor de overige soorten kwalificerende broedvogels is deze inlaag niet van belang als broedgebied (Vergeer, 2010). Wel kunnen deze soorten, wanneer ze in de omgeving broeden, de inlaag gebruiken als foerageergebied.

Vogelrichtlijnsoorten – niet-broedvogels

De onderstaande tabel toont de kwalificerende niet-broedvogelsoorten waarvoor de Inlaag Anna-Friso mogelijk van belang is en de functie die de inlaag voor deze soorten kan vervullen.

Groep	Soorten	Functie inlaag
Viseters	A069 Middelste Zaagbek A005 Fuut A017 Aalscholver	Foerageren met name op het water, de Inlaag Anna-Friso dient als foerageergebied maar voornamelijk als rustplaats.
In krekens en op het schor foeragerende vogels	A026 Kleine Zilverreiger A034 Lepelaar	Foerageren en rusten mogelijk binnen de Inlaag Anna-Friso
Grasetende watervogels	A037 Kleine Zwaan A043 Grauwe Gans A045 Brandgans A046 Rotgans A048 Bergeend A050 Smient	Maken gebruik van de Inlaag Anna-Friso als foerageergebied en om te rusten.
Eenden	A004 Dodaars A007 Kuifduiker A051 Krakeend A052 Wintertaling A053 Wilde eend A054 Pijlstaart A056 Slobeend A067 Brilduiker A125 Meerkoet	Maken gebruik van de Inlaag Anna-Friso als foerageergebied en om te rusten.
Roofvogels	A103 Slechtvalk	De laatste 5 jaar is geen slechtvalk waargenomen in of nabij de Inlaag Anna-Friso. Het gebied heeft geen belangrijke functie voor deze soort.

Groep	Soorten	Functie inlaag
Stelllopers	A130 Scholekster A132 Kluut A137 Bontbekplevier A138 Strandplevier A140 Goudplevier A141 Zilverplevier A142 Kievit A143 Kanoet A144 Drieteenstrandloper A149 Bonte strandloper A157 Rosse grutto A160 Wulp A161 Zwarte ruiter A162 Tureluur A164 Groenpootruiter A169 Steenloper	Foerageren op droogvallende slikken, de inlaag vormt een hoogwatervluchtplaats en foerageergebied van suboptimale kwaliteit.

Effectbeschrijving Natuurbeschermingswet

Vogelrichtlijnsoorten

Het is mogelijk dat in zeer beperkte mate vogels die foerageren of rusten aan de meest zuidoostelijke hoek van de inlaag tijdelijk verstoord worden door activiteiten binnen het plangebied. De versturende activiteiten, zoals het afschieten van een boot, zijn tijdelijk van aard.

In de huidige situatie is al sprake van een bepaalde mate van geluid en beweging door het aan en afvoeren van boten op het terrein. Ten aanzien van de huidige situatie zullen er mogelijk meer boten op het terrein worden gestald en zullen boten worden afgespoten op het terrein. Overige werkzaamheden vinden binnen de aanwezige loods plaats. De bron van verstoring blijft beperkt tot activiteiten in de buitenlucht en binnen de begrenzing van het plangebied.

De toename van effecten van geluid en visuele effecten binnen de Inlaag Anna Friso is zeer beperkt ten opzichte van de huidige situatie. Tussen het plangebied en de inlaag ligt een dijk en beplanting (boomgaard) die de inlaag afschermt van het plangebied. Voor zowel de bruine kiekendief als de niet-broedvogels die gebruik maken van de inlaag als foerageer-, rust-, en broedgebied geldt dat ten opzichte van het huidige gebruik van het terrein als botenstalling, de toename in verstoring verwaarloosbaar klein is.

Toetsing Natuurbeschermingswet

Significante negatieve effecten op kwalificerende natuurwaarden (habitattypen, habitatrichtlijnsoorten, broedvogels en niet-broedvogels) als gevolg van de wijziging van het bestemmingsplan zijn uitgesloten.

Toetsing Flora- en faunawet

Aanwezigheid beschermde natuurwaarden

In de onderstaande tabel wordt een overzicht gegeven van waarnemingen van soorten die beschermd zijn onder de Flora- en faunawet (Ff-wet) en in de omgeving van het plangebied voorkomen. Tevens is aangegeven wat de functie van het gebied is voor de verschillende soortgroepen.

Enkel soorten die gevoelig zijn voor deze vorm van verstoring worden besproken.

Tabel 1: Voorkomen en functie leefgebied beschermde soorten op en rond de planlocatie per relevante soortgroep. (Vergeer, 2010)

Soortgroep	Soort	Omschrijving
Flora	Niet gevoelig voor deze vorm van verstoring (visueel en geluid)	
Algemene broedvogels	Struweel en ervvogels	Op het terrein van het servicecentrum en de omgeving van het plangebied komen verschillende soorten erf en struweelvogels voor.
Broedvogels met jaarrond beschermde nesten	Huismus Buizerd	Zowel huismus en buizerd komen in de omgeving van het plangebied voor. Het is niet bekend of momenteel huismus aanwezig is op het terrein van het servicecentrum.
Grondgebonden zoogdieren	Mol, egel, haas, konijn, ree, muizen en spitsmuizen	De directe omgeving van het servicecentrum, zoals het erf en de omringende erven en boomgaarden vormen leefgebied voor verschillende soorten grondgebonden zoogdieren.
Vleermuizen	Gewone dwergvleermuis Laatvlieger	Het plangebied kan geschikt zijn als foerageergebied voor gebouwbewonende vleermuizen. De aanwezige groenstructuren langs het terrein kunnen dienen als vliegroute voor vleermuizen.
Amfibieën en reptielen	Bruine kikker Gewone pad Groene kikker	Het plangebied is leefgebied voor algemene soorten amfibieën zoals bruine kikker en gewone pad. Groene kikker komt daarnaast voor in de inlaag Anna-Friso.
Vissen	Niet gevoelig voor deze vorm van verstoring, namelijk geluid en visuele verstoring bovengronds dat niet zorgt voor sterke trillingen.	

Effectbeoordeling en toetsing Flora- en faunawet

Zoals blijkt uit de tabel gebruiken beschermde soorten het plangebied en de directe omgeving als leefgebied. Ten aanzien van deze beschermde soorten worden potentiële effecten als volgt beoordeeld:

- De bewegingen van boten en voertuigen over het terrein, het afspoelen van de boten en het bewegen van mensen over het terrein kunnen leiden tot negatieve effecten vanwege een toename van visuele verstoring en geluidsverstoring op het terrein.
- Genoemde verstoring treedt met name overdag op. Effecten op vleermuizen zijn uitgesloten.
- De soorten die aanwezig zijn op en in de nabijheid van het terrein zijn in de huidige situatie reeds gewend zijn aan de activiteiten en bijbehorende mate van verstoring. De verwachte toename in verstoring ten aanzien van de functiewijziging van 'botenstalling' naar 'servicecentrum jachthaven' is beperkt. De kans dat beschermde soorten als gevolg van de bestemmingsplanwijziging een negatief effect ondervinden is verwaarloosbaar.

Negatieve effecten op Flora- en faunawet beschermde soorten zijn uitgesloten.

Toetsing EHS

Het EHS gebied Inlaag Anna Friso is in beheer bij Staatsbosbeheer. Het actuele beheer voor dit gebied is binnen het natuurbeheerplan van de provincie Zeeland vastgesteld voor het beheertype moeras (N05.01). Binnen de provinciale natuurdoelstelling is de ambitie voor het eindbeheer vastgesteld op: Zilt- en overstromingsgrasland (N12.04).

De wezenlijke kenmerken en waarden behorende bij het beheertype van dit EHS gebied, specifiek die gevoelig zijn voor verstoring, zijn hierboven reeds afdoende beschreven en getoetst binnen de kaders van de Natuurbeschermingswet 1998 en Flora- en faunawet. Aanwezige waarden gerelateerd tot vegetatie en aanwezige flora zijn ongevoelig voor verstoring en effecten hierop zijn daarom niet nader getoetst. Hieruit kan worden afgeleid dat de wezenlijke kenmerken en waarden van het EHS gebied Inlaag Anna Friso geen negatief effect ondervinden als gevolg van de voorgenomen wijziging van het bestemmingplan.

Randvoorwaarden

Om overtredingen van de vigerende natuurwetgeving te voorkomen is de volgende randvoorwaarde verplicht:

- De groenstructuren en bosjes aanwezig op en langs het terrein blijven in de toekomst behouden. Dit groen zorgt voor beperkte uitstraling van effecten naar de omgeving.

Conclusie

Indien de in deze rapportage opgenomen randvoorwaarden en uitgangspunten voor het plan worden nageleefd kan de wijziging in het bestemmingsplan doorgang vinden zonder overtredingen van de vigerende natuurwetgeving en natuurbeleid.

Afbeelding 4: Luchtfoto met ligging van het plangebied (rood kader) ten opzichten van Inlaag Anna Friso, Oosterschelde en Roompot Marina jachthaven.

Bijlage 1: Wettelijk kader Natuurbeschermingswet 1998 en instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied de Oosterschelde

Wettelijk kader Natura 2000

Natura 2000 is een Europees netwerk van beschermde natuurgebieden. Het wettelijke kader voor de aanwijzing en bescherming van Natura 2000-gebieden in Nederland is de Natuurbeschermingswet 1998.

Bij de bescherming van Natura 2000-gebieden staan de habitattypen, habitatrichtlijnsoorten en kwalificerende vogelrichtlijnsoorten waarvoor instandhoudingsdoelstellingen gelden centraal. De Natuurbeschermingswet 1998 biedt verschillende instrumenten om deze instandhoudingsdoelstellingen te realiseren:

- Het treffen van instandhoudingsmaatregelen.
- Het treffen van passende maatregelen om te voorkomen dat de kwaliteit van habitats verslechterd of soorten verstoord worden.
- Beoordelingsplicht voor plannen, projecten en andere handelingen die kunnen leiden tot (significante) verslechtering of significante verstoring van Natura 2000-gebieden. Voor projecten en andere handelingen geldt daartoe een vergunningplicht.

De vergunning voor een project wordt alleen verleend wanneer zeker is dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zullen worden aangetast en de instandhoudingsdoelstellingen niet in gevaar worden gebracht, dit geldt ook voor externe werking. Hiervan mag alleen worden afgeweken wanneer alternatieve oplossingen voor het project ontbreken en wanneer sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang.

Bovendien moet voorafgaande aan het toestaan van een afwijking zeker zijn dat alle schade gecompenseerd wordt. Dit is de zogenaamde ADC-toets: Alternatieven, Dwingende redenen van groot openbaar belang en Compenserende maatregelen.

Beoordelingskader

Aan de hand van de mogelijke aantasting en significante effecten (onder andere verstoring) wordt een beoordeling gemaakt van effecten op kwalificerende waarden. De mate waarin sprake is van een effect is afhankelijk van de aard van de effecten, de aanwezigheid van kwalificerende waarden, de trend van de kwaliteit en de kwantiteit (van leefgebieden en populaties) en mogelijkheden tot herstel.

In de volgende delen van deze toets wordt alleen op relevante kwalificerende waarden ingegaan. Relevant zijn de kwalificerende waarden die mogelijk effecten ondervinden als gevolg van de werkzaamheden. Permanente effecten zijn alleen het gevolg van mogelijke verstoring (visuele en geluidverstoring). Hiervoor is enkel fauna gevoelig, effecten op habitattypen of vegetatie zijn uitgesloten.

Een effect is mogelijk op:

- habitattoorten (reikwijdte van de effecten (verstoring) afhankelijk van de soort);
- Broedvogels (reikwijdte van het effect verstoring)
- niet-broedvogels (reikwijdte van het effect verstoring)

Instandhoudingsdoelstellingen Natura 2000-gebied Oosterschelde

Habitattypen

Code	Habitatype	Instandhoudingsdoelstelling
H1160	Grote ondiepe krekens en baaien	Behoud oppervlakte en verbetering kwaliteit
H1310	Eenjarige pioniervegetaties van slik- en zandgebieden met Zeekraal (<i>Salicornia</i>) en andere zoutminnende soorten	Uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit zilte pionierbegroeiingen, zeekraal (subtype A)
H1320	Schorren met slijkgrasvegetatie (<i>Spartinion maritimae</i>)	Behoud oppervlakte en kwaliteit
H1330	Atlantische schorren (<i>Glauco-Puccinellietalia maritimae</i>) (kweldergrasvegetatie)	Behoud oppervlakte en kwaliteit schorren en zilte graslanden, buitendijks (subtype A) en uitbreiding oppervlakte en behoud kwaliteit schorren en zilte graslanden, binnendijks (subtype B)
H7140	Overgangs- en trilveen	Uitbreiding oppervlakte en verbetering kwaliteit overgangs- en trilvenen, veenmosrietlanden (subtype B)

Habitatsorten

Code	Soort	Instandhoudingsdoelstelling
H1340	*Noordse woelmuis	Uitbreiding omvang en behoud kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie
H1365	Gewone zeehond	Behoud omvang en verbetering kwaliteit leefgebied voor uitbreiding populatie ten behoeve van een regionale populatie van ten minste 200 exemplaren in het Deltagebied

Broedvogels en niet-broedvogels

Code	Vogelrichtlijnsoorten	Instandhoudingsdoelstellingen per broedvogel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied, met per soort de minimale grootte van de populatie	Instandhoudingsdoelstellingen per niet-broedvogel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied, met per soort de minimale grootte van de populatie (seizoensgemiddelde in Oosterschelde tenzij anders vermeld)
A004	Dodaars		80
A005	Fuut		370
A007	Kuifduiker		8
A017	Aalscholver		360
A026	Kleine zilverreiger		20
A034	Lepelaar		30
A037	Kleine zwaan		Geen grootte voor populatie gegeven.
A043	Grauwe gans		2300
A045	Brandgans		3100
A046	Rotgans		6300
A048	Bergeend		2900
A050	Smient		12000
A051	Krakeend		130
A052	Wintertaling		1000
A053	Wilde eend		5500
A054	Pijlstaart		730
A056	Slobeend		940
A067	Brilduiker		680
A069	Middelste zaagbek		350
A081	Bruine kiekendief	19 (Oosterschelde)	
A103	Slechtvalk		10 (seizoensmaximum)

ARCADIS

Code	Vogelrichtlijnsorten	Instandhoudingsdoelstellingen per broedvogel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied, met per soort de minimale grootte van de populatie	Instandhoudingsdoelstellingen per niet- broedvogel: Behoud omvang en kwaliteit leefgebied, met per soort de minimale grootte van de populatie (seizoensgemiddelde in Oosterschelde tenzij anders vermeld)
A125	Meerkoet		1100
A130	Scholekster		24000
A132	Kluut	2000 (Delta gebied)	510
A137	Bontbekplevier	100 (Delta gebied)	280
A138	Strandplevier	220 (Delta gebied)	50
A140	Goudplevier		2000
A141	Zilverplevier		4400
A142	Kievit		4500
A143	Kanoet		7700
A144	Drieteenstrandloper		260
A145	Bonte strandloper		14100
A157	Rosse arutto		4200
A160	Wulp		6400
A161	Zwarte ruiter		310
A162	Tureluur		1600
A164	Groenpootruiter		150
A169	Steenloper		580
A191	Grote stern	6200 (Delta gebied)	
A193	Visdief	6500 (Delta gebied)	
A194	Noordse stern	20 (Oosterschelde)	
A195	Dwerastern	300 (Delta gebied)	

Bijlage 2: Wettelijk kader Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet, die in april 2002 in werking is getreden, beschermt een groot aantal plant- en diersoorten. In artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet is opgenomen welke handelingen niet toegestaan zijn (zie onderstaand tekstkader). De werkzaamheden kunnen strijdig zijn met de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet.

In sommige gevallen is het overigens mogelijk het plan zo uit te voeren dat overtreding van de genoemde verbodsbepalingen niet aan de orde is (zie tekstkader over de verbodsbepalingen van de Flora- en faunawet). Wanneer dit niet mogelijk blijkt te zijn, moet een ontheffing aangevraagd worden, die het ministerie van Economische Zaken (voorheen EL&I en LNV) alleen onder bepaalde voorwaarden verstrekt.

Verbodsbepalingen Flora- en faunawet

Artikel 8. Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10. Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11. Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12. Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Om helder te krijgen of er verboden handelingen vanwege de Flora- en faunawet plaats vinden en of daarvoor eventueel een ontheffing noodzakelijk is, dienen de volgende vragen beantwoord te worden:

1. Zijn er beschermde planten of dieren in het project- en verstoringsgebied aanwezig, en zo ja, welke?
2. Kunnen er verboden handelingen vanwege de Flora- en faunawet optreden op deze soorten ten gevolge van de uitvoering van het project?

Op basis van de bestaande gegevens en veldbezoeken geven wij een actueel en dekkend beeld van de aanwezige, wettelijk beschermde flora en fauna in het onderzoekgebied.

In 2005 is een Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB) in werking getreden, welke behoort bij de Flora- en faunawet. Een belangrijke wijziging met deze AMvB is dat voor algemeen voorkomende soorten een vrijstelling geldt. Voor deze soorten is het, onder voorwaarden, niet meer noodzakelijk om een ontheffing aan te vragen. In de AMvB zijn verschillende beschermingscategorieën onderscheiden (zie onderstaande tabel).

Tabel 3: Beschermingscategoriestructuur Flora- en faunawet.

Categorie	Ontheffing of vrijstelling bij ruimtelijke ontwikkelingen
Tabel 1 Algemene soorten	Algemene vrijstelling van de verboden 8 tot en met 12, wel zorgplicht, m.u.v. artikel 10.
Tabel 2 Overige soorten	Vrijstelling mogelijk, mits gebruik wordt gemaakt van een door de minister goedgekeurde gedragscode; anders ontheffing noodzakelijk (toetsing aan gunstige staat van instandhouding en zorgvuldig handelen). Eventueel mitigatie- en compensatieplicht. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag, m.u.v. artikel 10.
Tabel 3 Soorten van bijlage 1 van de AMvB	Voor volgens art 75 lid 6 bij AMvB aangewezen soorten geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer: - er geen andere bevredigende oplossing bestaat; - er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is per AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij: dwingende reden van groot openbaar belang; ruimtelijke ontwikkeling en inrichting (zolang er geen sprake is van benutting of gewin) van de beschermde soort; enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade; - er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; - er zorgvuldig wordt gehandeld. Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen. Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.
Tabel 3 Soorten op Bijlage IV Europese Habitatrichtlijn	Voor volgens art 75 lid 6 aangewezen soorten die voorkomen op bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt een zwaar beschermingsregime. Voor deze soorten geldt, ook wanneer wordt gewerkt volgens een goedgekeurde gedragscode, geen vrijstelling voor ruimtelijke ontwikkeling en inrichting. Ontheffing voor het overtreden van verbodsbepalingen kan alleen verleend worden wanneer: - er geen andere bevredigende oplossing bestaat; - er sprake is van een bij AMvB bepaald belang. Voor deze groep is bij AMvB bepaald dat een ontheffing verleend kan worden (met inachtneming van het voorgaande) bij: dwingende reden van groot openbaar belang Nb: voor deze groep kan er geen ontheffing worden verleend op basis van het belang "ruimtelijke ontwikkeling en inrichting". Volgens de AMvB kan dit wel, echter uitspraken van de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State (ABRvS) laten zien dat de AMvB op dit punt een onjuiste implementatie van de Europese Habitatrichtlijn is. enkele andere redenen die geen verband houden met ruimtelijke ontwikkeling, zoals volksgezondheid, openbare veiligheid, voorkomen van ernstige schade; - er geen afbreuk wordt gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort; - er zorgvuldig wordt gehandeld.

Ook kan door het ministerie een beschikking worden afgegeven waarin goedkeuring wordt gegeven voor maatregelen ter voorkoming van het overtreden van verbodsbepalingen (EZ hanteert nu de term "Positieve Afwijzing").

Deze goedkeuring heeft de vorm van een afwijzing van de ontheffingsaanvraag.

Vogels

Vanwege de bepalingen in de Europese Vogelrichtlijn, die overgenomen zijn in de Flora- en faunawet, geldt er voor vogels een afwijkend beschermingsregime. Uit recente uitspraken van de ABRvS blijkt dat de manier waarop in Nederland tot voor kort werd omgegaan met ontheffingen voor vogels in strijd is met de Europese Vogelrichtlijn.

ARCADIS

De Vogelrichtlijn staat een ontheffing alleen toe wanneer:

- geen andere bevredigende oplossing bestaat;
- tevens sprake is van één van de volgende belangen:
 - Bescherming van flora en fauna.
 - Veiligheid van luchtverkeer.
 - Volksgezondheid en openbare veiligheid.

Dit betekent dat voor het verstoren van broedende vogels, hun eieren of jongen slechts in uitzonderlijke gevallen ontheffing kan worden verleend voor een ruimtelijke ingreep, namelijk als voldaan is aan het bovenstaande. In de praktijk betekent dit dat voor vogels gestreefd moet worden naar het voorkomen van het overtreden van verbodsbepalingen. In veel gevallen kan overtreding van verbodsbepalingen worden voorkomen door (verstorende) werkzaamheden buiten het broedseizoen (de perioden dat het nest in gebruik is voor het broeden of grootbrengen van jongen) aan te laten vangen.

Binnen de groep van vogels zijn er soorten waarvan het nest wordt aangemerkt als een zogenaamde 'vaste rust- of verblijfplaats'. Dergelijke verblijfplaatsen zijn jaarrond beschermd onder artikel 11 van de algemene verbodsbepalingen, en vormen de meest streng beschermde groep. Vaste rust- en verblijfplaatsen van vogels zijn aangewezen in de 'aangepaste lijst jaarrond beschermde vogelnesten' (Ministerie van LNV, 2009) en bestaan uit de categorieën van vogelsoorten opgenomen in onderstaande tabel.

Tabel 4: Categorieën jaarrond beschermde nesten.

Categorie	Type verblijfplaatsen
Categorie 1	Vaste rust- en verblijfplaatsen; nesten die, behalve gedurende het broedseizoen als nest, buiten het broedseizoen in gebruik zijn als vaste rust- en verblijfplaats.
Categorie 2	Nesten van koloniebroeders; nesten van koloniebroeders die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
Categorie 3	Honkvaste broedvogels en vogels afhankelijk van bebouwing; nesten van vogels, zijnde geen koloniebroeders, die elk broedseizoen op dezelfde plaats broeden en die daarin zeer honkvast zijn, of afhankelijk van bebouwing of biotoop.
Categorie 4	Vogels die zelf niet in staat zijn een nest te bouwen; vogels die jaar in jaar uit gebruik maken van hetzelfde nest en die zelf niet of nauwelijks in staat zijn een nest te bouwen.
Categorie 5	Niet jaarrond beschermd, inventarisatie gewenst; nesten van vogels die weliswaar vaak terugkeren naar de plaats waar zij het jaar daarvoor hebben gebroed of de directe omgeving daarvan, maar die wel over voldoende flexibiliteit beschikken om, als de broedplaats verloren is gegaan, zich elders te vestigen.

Of voor het (buiten het broedseizoen) wegnemen van jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaatsen een ontheffing noodzakelijk is, dient te worden vastgesteld met behulp van een zogenaamde omgevingscheck. Daarnaast is de noodzaak tot een ontheffing mede afhankelijk van de mogelijkheid tot het mitigeren (inclusief het aanbieden van vervangende nestgelegenheid) van negatieve effecten.

Zorgplicht

Naast de verbodsbepalingen is in de Flora- en faunawet ook een zorgplicht opgenomen (zie onderstaande tekstkader). Wanneer plannen worden ontwikkeld voor ruimtelijke ingrepen of voornemens ontstaan om werkzaamheden uit te voeren, dient vooraf goed te worden beoordeeld of er

ARCADIS

mogelijke nadelige consequenties voor inheemse soorten zijn. In beginsel is daarvoor de initiatiefnemer zelf verantwoordelijk.

Zorgplicht Flora- en faunawet

Artikel 2, lid 1: Een ieder neemt voldoende zorg in acht voor de in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving.

Artikel 2, lid 2: De zorg, bedoeld in het eerste lid, houdt in ieder geval in dat een ieder die weet of redelijkerwijs kan vermoeden dat door zijn handelen of nalaten nadelige gevolgen voor flora of fauna kunnen worden veroorzaakt, verplicht is dergelijk handelen achterweg te laten voor zover zulks in redelijkheid kan worden gevegd, dan wel alle maatregelen te nemen die redelijkerwijs van hem kunnen worden gevegd teneinde die gevolgen te voorkómen of, voor zover die gevolgen niet kunnen worden voorkomen, deze zoveel mogelijk te beperken of ongedaan te maken.

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als er ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat er geen dieren mogen worden gedood, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat het lijden zo beperkt mogelijk is.